

SOME FINDINGS ON THE LODGE OF HIS NIBS SHEIKH TURESAN- VELI, LEGENDS ARISING AROUND THE LODGE AND COMMEMORATION FESTIVAL

Fatih BALCI *

* E-mail: Fatih.BALCI_38@hotmail.com

Copyright © 2016 Fatih BALCI. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

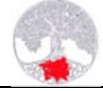
This work investigates Sheikh Turesan-ı (Tur Hasan) Veli, being one of the disciples of Ahmad Yesevi and one of the Sufis, who had worked in the sake of Islamization of this land and making it a homeland. Additionally the situation of the lodge of His Nibs Sheikh Turesan-ı Veli since its establishment is discoursed. Legends arising around the lodge will be quoted from written and oral sources. However, information conveyed will be limited with the permit of the source persons. The legends are classified as the stele erected in front of the lodge, the Mont Tekke `lodge` and the Plain of Yavaş `slow` as the names of the region, the water of truncheon or spring, increase in the religiosity of the visitors of the lodge, divine punishment of the ones, who disrespect the lodge. Afterwards activities, traditions and rituals practiced during the rice festival which is marked as the commemoration on the last Sunday of June is explained. Also information on the Sheikh Turesan-ı Veli Association is given. This information is taken from limited written sources, from oral sources, from the internet and from Mr. Şuayip Türker, who is the chair of the Sheikh Turesan-ı Veli Association and comes from the line of His Nibs Sheikh Turesan-ı Veli. This information is supported with visuals.

Keywords: Sheikh Turesan-ı Veli, legend, rice festival, traditions, Turkish folk culture.

ŞEYH TURESÂN-I VELİ HAZRETLERİ TEKKE, TEKKE ETRAFINDA OLUŞAN MEMORATLAR ve ANMA ŞENLİKLERİ ÜZERİNE BAZI TESBİTLER

ÖZET

Bu çalışmada, Ahmet Yesevi Hazretlerinden destur alıp Anadolu'yu aydınlatan tasavvuf ehillerinden ve bu toprakların Müslümanlaşmasını, vatan haline gelmesini sağlayan maneviyat erlerinden olan Şeyh Turesân-ı (Tur Hasan) Veli Hazretleri hakkında çeşitli incelemelerde bulunulacaktır. Ayrıca Şeyh Turesân-ı Veli Hazretleri Tekkesinin kurulum safhalarından günümüze kadar geçen süredeki durumu üzerinde durulacaktır. Bu tekke etrafında oluşan memoratlar, yazılı ve sözlü kaynaklardan faydalanılarak aktarılacaktır. Yine makalede her

araştırmacının dikkat etmesi gerektiği gibi kaynak kişilerimizin müsaade ettiği kadar bilgiler yer alacaktır. Bu makaledeki memoratlar: Tekkenin önünde bulunan delikli taş, bölgenin ismi olan Tekke Dağı ve Yavaş Düzlüğü, asa veya pınar suyu, tekkeye gelenlerin manevi duygularının artması veya dini vecibelerini yerine getirmeye başlamaları, tekkeye saygısızlık yapanların ilahi bir şekilde cezalandırılması gibi başlıklar altında toplanarak incelenmeye çalışılacaktır. Ardından anma günü olarak ilan edilen haziran ayının son pazar gününde veya “pilav şenlikleri” olarak bilinen bugünde yapılan çeşitli etkinlikler veya gelenekler, ritüeller anlamlandırılmaya çalışılacak, işlevleri hakkında bilgi verilecektir. Şeyh Turesân-ı Veli Hazretleri Derneği hakkında da bilgiler verilecektir. Bu bilgiler sınırlı sayıda olan yazılı kaynaklardan, sözlü kaynaklardan, internette bulunan konu ile alakalı sayfalardan ve Şeyh Turesân-ı Veli Hazretleri'nin soyundan gelen ve Şeyh Turesân-ı Veli Derneği başkanı Şuayip Türker Bey'den, yani birinci ağızdan alınmıştır. Bu konular veya Tekkenin bugünkü durumu hakkındaki bilgiler yeri geldikçe görsellerle desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler: Şeyh Turesân-ı (Tur Hasan) Veli, memorat, pilav şenlikleri, gelenekler, Türk Halk kültürü.

ŞEYH TURESÂN-I(TUR HASAN) VELİ HAZRETLERİ ve TEKKESİ HAKKINDA:

(Fotoğraf 1:Tekkeden genel bir görünüm.)

Şeyh Turesân-ı Veli, Türkistan Şeyhi Ahmet Yesevî Hazretleri'nin dergâhında yetişmiş ve Horasan'dan Anadolu'ya gelmiş tasavvuf ehli pîrlerdendir. XI. yüzyılın başlarından itibaren Türkistan'ın farklı bölgelerinden Anadolu coğrafyasına dağılan Seyyid Burhaneddin, Mevlânâ Celâleddin-i Rumî, Hacı Bektaş Veli, Şeyh Turesân-ı Veli gibi dervişler Anadolu halk İslâm'ının oluşumuna hız kazandırmışlardır.

Bu dervişlerin yine birçoğunun Türkistan kaynaklı Yesevî, Vefâî, Nakşibendî, Rıfâî, Haydarî veya Kalenderî gibi tarikatlardan birine bağlı oldukları görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu zümrelerin tamamı İslâm dini içerisinde yer alan farklı dinî-sosyal tarikat, cemaat ve şubelerdir. Bu zümreler, geldikleri coğrafyaya veya izledikleri güzergâha nispetle Horasan Erenleri olarak adlandırılmaktadır. Evliya menâkıbnamelerinde de Anadolu'ya göç ettiğinden söz edilen dervişler, hangi tarikata mensup olursa olsun, mutlaka Horasan'dan göçme, yani “Horasan Erenleri'nden” sayılmaktadır. Anadolu'da özellikle kırsal bölgelerin dinî ve millî değerlerini etkileyen Türkmen dervişlerin/erenlerin bir kısmı ‘alp’lik özelliği yani ‘alp’ karakteri de taşımaktadırlar. Yani bu şahsiyetlerin bir kısmı velîlik özellikleri taşımakla birlikte aynı zamanda akıncıdırlar. Halk arasında bunların Anadolu coğrafyasında fetihlerde bulunarak şehit düştükleri şeklinde bir inanış da bulunmaktadır (Kozan, 2012:313).

Şeyh Turesân-ı Veli, on üçüncü yüz yıl Anadolu'sunda Selçuklu devrinde Kayseri'de, İncesu'da yaşamıştır. İsmi Tur Hasan veya Dur Hasan isminin birleşiminden meydana geldiği

tahmin edilmektedir. Hayat hikâyesi hakkında şimdilik net tarihi bir malumata sahip değiliz. Şeyh Turesân-ı Veli, İncesu'nun Tekke Dağı bölgesini kendisine seçmiş, burada dervişleri ile birlikte ibadet, zikir ve ihtiyaçlarının temini için çalışma ile meşgul olmuş aynı zamanda yolu buraya uğrayan yolcuları ağırlamış, ihtiyaçlarını gidermiş ve irşat etmiştir. Bu sarp ve kayalık bölgenin seçilmesinin çeşitli sebepleri mevcuttur. Bu sebeplerden biri ise; bu bölgeye çok yakın olan Kapadokya bölgesinin o dönemde en önemli

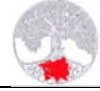
Hıristiyanlık merkezlerinden olmasıdır. 13. yy. Selçuklu Devleti'nin bir yandan Haçlı Seferleri bir yandan Moğol saldırıları ile mücadele ettiği ve yıkıldığı bir dönemdir. Şeyh Turesân-ı Veli'nin 1243 yılında Moğolların Kayseri'ye saldırısı sırasında şehit olduğu da düşünülmektedir (Çayırdağ, 2014: 9-12). Şeyh Turesân-ı Veli ve dönemin diğer veliler bu zor zamanda halkın sığınağı, dayanağı, moral kaynağı ve asayişi sağlayıcılar olarak da önemli görevler üstlenmişlerdir. Bu bağlamda dervişler Selçuklu Devleti tarafından çeşitli vakıflar kurularak desteklenmişlerdir.

13.yy.'da Kayseri'de; Türkistan menşeli Yesevî, Vefaî, Rıfaî, Kalenderî ve Haydarî gibi tarikatların yanı sıra Ahilik, Mevlevilik, Bektaşilik, Halvetîlik, İshakîlik ve Rufaîlik gibi tarikatlar da mevcut idi (Çayırdağ, 2014: 13-16; Ocak, 99: 82-83).

Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat, 1220 yılında Alanya Kalesini kuşatmıştır. Bu kuşatmanın zaferle sonuçlanmasından ümidini kestiği sırada Şeyh Turesân-ı Veli kuşatmayı kaldırmaması gerektiğini söylemiştir.

(Fotoğraf 2: Giriş kapısı üzerinde bulunan kitabe.)

Bunun üzerine Bizans valisinin elçileri gelerek şehri, tekfurun kendisi ve ailesinin can güvenliği, kızının Sultan tarafından zevceliğe kabul edilmesi şartıyla kabul etmişlerdir. Alanya Tekfurunun kızı, Alaaddin Keykubat'ın eşi ve Gıyaseddin Keyhüsrev'in annesi, Müslüman olunca "Mahperi" adını alan ve halkın hanımefendi manasında "Hunat Hatun" ismini verdiği kişidir. Bu savaşta sultanın manevi danışmanı olan ve Hunat Hatun'un Müslüman olması ve Müslümanlığı anlamasına yardımcı olan dervişin Şeyh Turesân-ı Veli olduğu söylenmektedir. Bu hizmetinden ötürü Şeyh Turesân-ı Veli Tekke'sini ve çevresindeki geniş araziye vakıf yaparak bağışlayan kişi de Hunat Hatun'dur. Giriş kapısında bulunan beyaz mermere yazılmış dört satırlık kitabe, buradan düşerek parçalanmış, bazı bilgiler sonradan izlere göre tamamlanmıştır. Bu kitabe de (Fotoğraf 2): "Bu imaretin (şehitlik, meşhed) yapımı, Keykubat'ın oğlu büyük sultan, dinin ve dünyanın yardımcısı, Acem ve Arab sultanlarının sultanı, fethin babası, mü'minlerin emîri'nin Keyhüsrev'in saltanatında büyük Melike dinin ve dünyanın temiz hanımı hayrat sahibi tarafından 640 senesinde emredildi" yazılıdır (Çayırdağ, 2014: 17; Sarı, Karababa, 2005: 65).

(Fotoğraf 3: Tekkenin iç bölümleri.)

Şeyh Turesân-ı Veli Tekke'si, Kayseri İncesu ilçesi sınırları içinde, Ürgüp'ün Başköy sınırına yakın "Tekke Dağı" adı ile tanınan sarp tepeler üzerinde dikdörtgen şeklinde kurulu bir yapıdır. Yapıya basık kemerli bir kapıdan girilmektedir. Kapı üzerinde bir kitabe bulunmaktadır. Kapıdan girince geniş bir hol bulunmaktadır. Sol ilk kapı mescit, ikinci kapı Şeyh Turesân-ı Veli'nin sandukasının bulunduğu oda, sağ tarafta çilehane, mutfak ve 40 şehitler odası bulunmaktadır. Tekke'nin kuzeyinde hayvanların bağlanması için delikli taşlar yani han bulunmaktadır. Hunat Hatun'un vakfettiği arazi için yazdırmış olduğu vakfiye günümüze kadar gelmemiştir. Ancak Şeyh Turesân-ı Veli'nin İncesu'da bulunan ve atalarının vakfin şeyhlik ve mütevelliliğini yaptığını belirten ailesi elinde berat, berat sureti, muhasebe evrakı gibi bir kısım eski evrak bulunmaktadır (Şuayip Türker, Kişisel Görüşme, 14.01.2015; Çayırdağ, 2014: 17; Sarı ve Karababa, 2005: 65).

Yine Şuayip Türker, Şeyh Turesân-ı Veli Vakfı'nın Selçuklu Devleti'nin altıncı vakfi olduğunu ve İslamiyet'i tebliğ noktasında daha başarılı olması bağlamında Şeyh Turesân-ı Veli'ye diğer vakıflarında mal varlıklarını bağışlamak için: "şanı büyük, mevkisi yüce, Allah katında değerli, hak nazarında büyük Şeyh Turesân-ı Veli Hazretleri'ne" cümlelerini kullandıklarını söylemektedir.

ŞEYH TURESÂN-I VELİ HAZRETLERİ ve TEKKESİ ETRAFINDA OLUŞAN MEMORATLAR

Türk halk edebiyatı veya folklorunda "mit, efsane, destan, masal, hikâye, fıkra, memorat vb." gibi anlatı türleri bulunmaktadır. Bu türler yapı, işlev ve fonksiyon bakımından birbirinden ayrılmakta ve tasnif edilmektedir. Bu tasniflerin bazen kesin çizgilerle ayrılamadığı da dikkatlerden kaçmamalıdır. Bu makalemizin konusu ve içeriği bakımından bu tartışmalara, tür ve tasnif konularına girilmeyecektir. Konumuz gereği gerek sözlü kaynaklar, gerekse yazılı kaynaklar bağlamında Şeyh Turesân-ı Veli Hazretleri ve tekkesi etrafında oluşan anlatıları "memorat" olarak ele alacağız. Bunun sebebi ise; aşağıda ele alacağımız olayların anlatıcıların birinci ağızdan yani olayları yaşayanlardan, yaşayanları dinleyenlerden aktarmamızdır.

Özkul Çobanoğlu Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları (2015) adlı eserinde bu konuyu ayrıntılı bir şekilde ele alarak memoratları tanımlamış ve tematik olarak yapmış olduğu tasnifte on iki grupta ele almıştır. Memoratlar, "tabiatüstü ferdi bir tecrübenin yaşayan ya da ondan dinlenmiş biri tarafından anlatılan şahsa bağlı hikâye" olarak tanımlanmaktadır. Özkul Çobanoğlu, bu tanımında yer alan tabiatüstü ifadesini "öncelikle öteki dünya ve farklı bir boyutta olmanın yanı sıra insanlarla beraber aynı mekânları paylaşan

cin, peri, şeytan, alkız, karabasan veya çeşitli ruhlardan oluşan ve sosyal bir hayat yaşadığına inanılan varlıklarla görme, konuşma, dokunma, hissetme, rüya ve bunlardan başka bir yolla kurulan bir iletişim” için kullanmıştır. Memoratlar da, bu şekilde kurulmuş bir iletişimle yaşayanların yaşayan veya ondan dinleyen birisi tarafından anlatılmasıdır (Çobanoğlu, 2015, 25;81-261).

Şeyh Turesân-ı Veli hakkında tarihi kayıtlar yanında bugünlere kadar gelmiş halk arasında yaşatılmış ve bugün yenilerinin olduğu bir kısım memoratlar mevcuttur. Bu memoratları ilk defa İncesu’da doğan azınlıklardan İncesulu araştırmacı öğretmen olan Jean Nicolaidis derlemiştir. Bir kısmı bu şahsın topladığı bilgilere ait olan “ Anadolu’nun Halk Hikâyeleri” ismi ile 1889’da Paris’te basılan dört büyük bölümlü kitabın ikinci bölümü Türkçeye çevrilmiştir. Burada Şeyh Turesân Veli ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

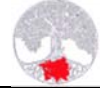
Bu bilgiler şu şekildedir: “Alaaddin Keykubad Konya Selçuklu Sultanı iken İran’da bulunan Horasanlı yetmiş bin derviş karışıklık sebebiyle Anadolu’ya sığınmak isterler ve Sultan en geniş arazilere çeşitli hediyeler vererek kabul eder. Bu şeyhlerden birisi de Şeyh Turesân-ı Veli’dir. Şeyh Turesân-ı Veli sarayda büyük itibar görür ve sultanın mühürdarı olur. Daha sonra sultan Şeyh Çoban ve Şeyh Turesân-ı Veli’yi Erciyes Dağı eteklerindeki verimli topraklara yerleştirir. Şeyh Turesân-ı Veli şu an mezarının bulunduğu Tekke Dağı’nın tepesine yerleşir. Şeyh Çoban ise Erciyes Dağı’nın batı yamacına yerleşir. Osmanlı Sultanı Murat, Bağdat seferine giderken ordusu ile bu topraklardan geçerken şeyhler tarafından karşılanır. Sultan Murat attan inip şeyhlerle düşman hakkında sohbet ederken askerler sabırsızlanır. Sultan Murat onlara “yürüyün ama yavaş, yavaş” diye emreder. Ondan sonra bu ovanın adı “Yavaş” olur. Şeyh Çoban ve Şeyh Turesân-ı Veli Sultan Murat’ı misafir eder. Şeyh Çoban’ın bir topak bulguru ve biraz yulafı Şeyh Turesân-ı Veli’nin ise bir kişiyi doyuracak bulguru vardır. İki şeyh erzakları birleştirir ve pilav hazırlarlar. Bu pilav tüm orduyu doyurur, yulaf ise ordunun atlarını doyurur” (Guddusi Balcı, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Saadettin Akkuş, Kişisel Görüşme, 24.01.2015; Çayırdağ, 2014: 49-50).

Bugün yine İncesu ve çevresinde Şeyh Turesân-ı Veli ve Tekke’si etrafında toplanan memoratlar mevcuttur. Görüştüğümüz beş kaynak kişinin anlattıkları hemen hemen aynı olmakla birlikte “tekkenin önünde bulunan delikli taş, bölgenin ismi olan Tekke Dağı ve Yavaş Düzlüğü, asa veya pınar suyu, tekkeye gelenlerin manevi duygularının artması veya dini vecibelerini yerine getirmeye başlamaları, tekkeye saygısızlık yapanların ilahi bir şekilde cezalandırılması ve 1974 KKTC çıkartmasına şeyhin ve 40 şehitlerin katılmış olması” başlığı altında toplanabilir (Şuayip Türker, Kişisel Görüşme, 14.01.2015; Ali Kahraman, Kişisel Görüşme, 16.01.2015; Mehmet Akduran, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Guddusi Balcı, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Saadettin Akkuş, Kişisel Görüşme, 24.01.2015).

(Fotoğraf 4: Veli’nin attığına inanılan taş.)

Bu memoratlar şu şekildedir: “Hunat Hatun Müslüman olmasına vesile olan Şeyh Turesân-ı Veli’ye hürmet duyar ve ona yardımcı olmak ister. Bunun üzerine Şeyh keramet göstererek eline büyükçe bir taş alır ve bu taşın düştüğü yere bir tekke ve türbe yaptırmasını ister. Birkaç kişinin zor kaldıracığı bu taşı diğer taşlardan ayırmak için parmakları ile taşı ezerek işaretlemiş ve kılıç ile taşı baştan sona delmiştir. Erciyes Dağı’nın eteğinden fırlattığı taş hızla

giderken “yavaş taşım yavaş”, “tekne taşım tekne” demiş ve o günden sonra bu bölgede ki düzlük “Yavaş”, (halk tekne kelimesini tekke anladığı için) dağ ise “Tekke” adını almıştır. Bu taşın düştüğü yere tekke ve türbe yapılmıştır. Taş günümüzde de tekkenin önünde durmaktadır (Fotoğraf 4).

Şeyh türbe yapıldıktan sonra ise başka bir keramet göstermiş dağın tepesinden, asasını vurarak su çıkartmıştır. “Asa” suyu olarak bilinen bu su günümüzde hala akmaktadır (Fotoğraf:6). Şeyh Turasan ile ilgili halk arasında yaygın olan bir inanışa göre, sultanlardan biri bu yöreden geçerken kendilerine erzak göndermesi için Şeyh Turasan’a haber gönderir. O da bir avuç buğday ile sultanın askerlerini doyurur. Şeyh’in yedi kardeşinin olduğu, bunlardan birinin İncesu’da kabri bulunan Şeyh Şaban olduğu, diğerinin ise Omuzu Gürzülü olduğu da yaygın olan inanışlardandır. Şeyh Turesân-ı Veli Tekke’si etrafında oluşan ve kaynak kişilerimizin isim vererek anlattıkları memoraatlar ise şu şekildedir: “Tekkenin kapısı sürekli açık olmasına karşın içeri sinek dahi girmez. Zorla koyun sokmaya çalışan bir çobanın cansız bedeni üç gün sonra bulunmuştur. Yine Tekke’den hiçbir şey alınmaz inancı mevcuttur. Tekkeden Şeyh sanki bir kibrite mi muhtaç diyerek, alaylı bir üslup kullanan çobanın koyunları ölmüş, kendisi felç olmuştur. Bu kişinin hala hayatta olduğu da söylenmektedir.

(Fotoğraf 5: Şehitlik ve başındaki ibrikler.)

Yine Şeyh Turesân-ı Veli’nin kuşlar ile konuşup düşmanın yerini öğrendiği söylenir Dolayısıyla “Tekke Dağı”nda avlanan avcılarının düşüp bir yerlerini kırdıkları ve bu av hayvanının etinden yiyenlerin onmadığına, iyileşmediğine inanılmaktadır. Hatta bu bölgede av son yirmi seneye kadar resmi olarak yasaklanmıştı. Yine Tekkeye gelenlerin manevi duygularının arttığı, beş vakit namaz gibi dini vecibelerini yerine getirmeye başladıklarına inanılıyor. Şuayip Türker Bey’in anlattığına göre “Ay Sultan” romanının yazarı ve Müslüm Gürses ile bir çay reklamında oynayan Katharine Branning bir vesile ile türbeye gelir. Türker, bu bayanın tekkeye girer girmez yarım saat boyunca “Ya Hu ve Ya Hay” diye çığlık attığını belirtiyor. Katharine Branning Hanım beni melekler buraya getirdi, Şuayip Bey der.

(Fotoğraf 6: Asa ile çıkardığına inanılan su.)

Daha sonra dikkat eden Şuayip Bey üç güvercinin sağda üç güvercinin solda tekmeden inene kadar kendilerine eşlik ettiğini söylemektedir. Son olarak Tekke’ de bulunan 40 şehitlerin sandukası başında su dolu ibrikler bulunmaktadır. Tekke görevlisi ve Şuayip Bey bu konuda konuşmak istememektedirler. Ancak diğer kaynak kişilerimiz ve halk Şeyh Turesân-ı Veli’nin ve 40 şehitlerin ibriklerindeki suyun sadece 1974 KKTC çıkartmasında eksilmediği yani bu kişilerin bu çıkartmaya katılmaya gittiklerine inanmaktadırlar (Fotoğraf:5).

Yakın döneme kadar yağmur dualarına çıkılan bir yer olan tekkenin çeşitli hastalıklara şifa verdiğiğine inanılmakta, dileği olanların, çocuğu olmayanların, hastalığına şifa arayanların

ziyaret ettikleri ve adak adadıkları söylenmektedir. Her yıl haziran ayının son pazar günü anma törenlerinin düzenlendiği de belirtilmektedir (Şuayip Türker, Kişisel Görüşme, 14.01.2015; Ali Kahraman, Kişisel Görüşme, 16.01.2015; Mehmet Akduran, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Guddusi Balcı, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Saadettin Akkuş, Kişisel Görüşme, 24.01.2015).

Şeyh Turesân-ı Veli Anma Günü veya Pilav Şenliği:

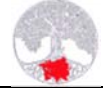

Şeyh Turesân-ı Veli anma günü veya halk arasında “pilav şenliği” olarak belirlenen gün her yıl Haziran ayının son Pazar günü yapılmaktadır. Son yıllarda Ramazan Ayı’nın bu günlere denk gelmesinden dolayı anma günü Haziran Ayı’nın ilk pazarına çekilmiştir. Anma günleri Tekke’nin solundaki büyük boş arazide yapılmakta ve her yıl bu etkinliğe sekiz ila on bin kişi civarı katılım olduğu gözlenmektedir. Çevre il ve ilçelerden gelen halka memoratlardan ve Şeyh Turesân-ı

Veli’nin ömrü boyunca bulgur yemesinden dolayı bulgur pilavı ikramı yapılmaktadır.

(Fotoğraf 7: (Pilav şenliklerinden bir görüntü))

Yapılan etkinliklerin başında Tekke’nin ziyareti, Kuran tilaveti, ilahiler, toplu namaz kılınması, pilav yenmesi, tekrar Tekke ziyareti ve dua etmek gelmektedir. Bu etkinlikler halkın yardımlarıyla yani imece usulü yapılmaktadır. Bayanlar hazırlıklara bizzat yardım ederken, halk bulgur, yağ, nohut, et gibi gönlünden kopan işe yardımı yapmaktadır. Bu alana iki, üç gün önceden gelerek çadır kuranların sayısı da yadsınamaz derecededir. Maksat bu manevi havayı daha fazla teneffüs etmek, yüksek alanda olan bu dağda yayla havası almak ve eski tanıdıkları yani çevre köyler veya ilçelerdeki ahbablarıyla vakit geçirmektir. Şuayip Bey pazartesi günü ameliyat olacak bir hastanın, pazar günü bu etkinlikteki pilavı yediği ve ameliyat için gittiği hastanede çekilen filmde hastalığının geçtiğini anlattığını belirtiyor. Yine bu alandaki manevi hava ile kişiler arasındaki kırgınlıklar ve küslüklerin giderilmesi de görülmektedir. Alanda dondurmacısından, oyuncakçısına kadar birçok satıcı da bulunmaktadır. Bu bağlamda yerel yönetimlerden herhangi bir maddi destek sağlanmamaktadır (Şuayip Türker, Kişisel Görüşme, 14.01.2015; Ali Kahraman, Kişisel Görüşme, 16.01.2015; Mehmet Akduran, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Guddusi Balcı, Kişisel Görüşme, 17.01.2015; Saadettin Akkuş, Kişisel Görüşme, 24.01.2015).

Sonuç:

Şeyh Turesân-ı Veli 13. yy.'da yaşamış Selçuklu Devleti tarafından, özellikle Hunat Hatun tarafından hürmet görmüş bir "Horasan Eren"idir. Yazılı ve sözlü kaynaklarımıza göre Şeyh, bu toprakların Müslümanlaşması ve Türkleşmesi için birçok hizmette bulunmasının yanı sıra akınlarda da yer almıştır. Bu özelliği ile "Alplık" tipini de görmekteyiz. Şeyh Turesân-ı Veli'nin kendisi ve Tekkesi hakkında memoratlar günümüzde de mevcuttur. Bilindiği üzere Cumhuriyet Dönemi ile Tekke ve Zaviyeler kapatılmıştır. Tekkeye veya vakfa ait belgeler hakkında Mehmet Çayırdağ'ın (2014) eserine ve Osmanlı Arşiv Belgelerine bakılabilir. Şuyip Türker ise ilkokul çağlarından beri kendini bu Tekkeye hizmete adanmıştır. Şeyh Turesân-ı Veli Kültür ve Koruma Derneği'ni 1976 yılında kurmuş olup halen başkanlığını yürütmektedir. Türker, dernek olarak bir erkek yurdu, bir kız yurdu, bir de tekkenin yanına şu an inşaatı başlayan külliye ve her yıl düzenli olarak anma günü yaptırmaktadır. Yönetimler son yıllarda anma günlerindeki kalabalıktan dolayı sadece toprak olan yolu asfaltlamışlardır. Halk görüldüğü gibi bu Alp-Eren tipini benimsemiş, aynı zaman da Turesân veya Tur Hasan ismini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde bulunan dağ, şehitlik ve mevki ismi olarak vermiştir.

(Şeyh Turasan-ı Veli Hazretlerinin sandukası)

KAYNAKÇA:

- BRANNING, Katharine(Kadiriye), (2014) *Ay Sultan* (Çev. Ali Çavuşoğlu). İstanbul: Kaynak Yayınları.
- ÇAYIRDAĞ, M. (2001). *Şeyh Turesan Velî Hazretleri*. Kayseri: Netform Matbaacılık.
- ÇOBANOĞLU, Ö. (2015). *Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KOZAN, A. (2012). “Sözlü ve Yazılı Tarihe Göre Nevşehir Bölgesinde Horasan Erenleri Olarak Bilinen Şahsiyetler”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. Ankara. Sayfa: 313-336.
- OCAK, A. Y. (1999). “Osmanlı İmparatorluğu’nda Marjinal Sûfilik Kalenderîler (XIVXVII.Yüzyıllar)”. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- SARI M, Osman K. (2005). *Dünden Bugüne İncesu*. Kayseri: Netform Matbaacılık.

SÖZLÜ KAYNAKÇALAR:

1. Şuayip TÜRKER	60	İNCESU	ÜNİVERSİTE
2. Ali KAHRAMAN	63	İNCESU	İLKOKUL
3. Mehmet AKDURAN	60	ŞEYHŞABAN	İLKOKUL
4. Guddusi BALCI	73	GARİPÇE	İLKOKUL
5. Sadettin AKKUŞ	83	GARİPÇE	İLKOKUL

İNTERNET KAYNAKÇALARI:

<http://www.etkihaber.com>

www.turesanveli.org/davetiye.html

www.fibhaber.com

www.kayseriden.biz

www.incesufotoufuk.com